بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީ ނިންމުން ޝީޓް

- **ކޭސް ނަންބަރު:** 2022/HC-A/197
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އިންޓަރޓެކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ޝަކީލް ޙުސައިން / ގ. ބޭރުމާގެ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ބާކީ އިޖާރާތުގެ ފައިސާ ހޯދައިދިނުމުގެ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްމަޖީދު ޙުސައިން
ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް ވަޙީދު

ނިޔާ ތާރީޚު: 02 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1447 / 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2025

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 30 ޛުލްޤަޢިދާ 1445 / 29 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 254/Cv-C/2020
- ނިޔާކުރި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ބިމާއި އިމާރާތްތަކާއި ކުއްޔާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 21 ޑިސެމްބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚް: 12 މޭ 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
އިންޑަސްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ޤާނޫނީ ވަކީލް:
މުޙައްމަދު އަޒްމީ / ޕްރިމިއަރ ޗޭމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް
މުޙައްމަދު ޝަހީމް ހުސައިން/ [illegible]
ޤާނޫނީ ވަކީލް:
ހުސައިން ވަލީދު / ވަލީދު އެންޑް އެސޯސިއޭޓްސް

މަދަނީ- ބިމާއި އިމާރާތްތަކާއި ކުއްޔާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަ- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު- ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު

[illegible]

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[1]ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅަށް ފަރާތަކީ، [illegible] / މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިން[2]އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިނާ [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާ ދެމެދު "[illegible]" ގްރައުންޑް ފްލޯރގައި ހަދާފައިވާ ރެސްޓޯރަންޓް، [illegible] ކުއްޔަށް ދިނުމަށް 01 ޖޫން 2017 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައެވެ. މި އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސޮއިކޮށްފައިވަނީ [illegible] / ނަޒީލާ އަލީއެވެ.

3. 07 ނޮވެންބަރު 2017 ގައި [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ހިއްސާދާރުން ކަމަށްވާ، ނަޒީލާ އަލީ އާއި އާއިޝަތު ރިޒްނާއާ ދެމެދު ކުންފުނީގެ ހިއްސާ ބަދަލުކުރުމާއި ގުޅޭގޮތުން އެއްބަސްވުމެއް ވެފައި [illegible] ކުންފުނީގައި ނަޒީލާ އަލީއަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ހިއްސާ އާއިޝަތު ރިޒްނާއަށް ވިއްކާ އެކަން ދަފުތަރުކުރުން [illegible] ބުނެ ދަފުތަރުކުރުން ސޮއިކޮށްފައިވާ ސިޓީއެއް، މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިނުން ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.

4. [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިނާ ދެމެދު ވެފައިވާ ކުއްޔުގެ އެއްބަސްވުން އޭގެ ޝަރުތު [illegible] ޚިލާފަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް [illegible] އެއްބަސްވުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް

---

[1] ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-0516/2015

[2] އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A058750

ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ކުންފުނީގެ ފަރާތުން 17 ނޮވެންބަރު 2017 ގައި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ޙުސައިންއަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ބާކީ މުއްދަތަށް ލީސް އެގްރީމެންޓް ފެރިކޮޓް ކުރުމަށްޓަކައި އާއިޝަތު ރިފާން، ޓިންޑާ އަޅުގަނޑުމެން ސޮއިކޮށްގެން މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ޙުސައިން އާއެކު އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވެއެވެ.

5. ލީސް އެގްރީމެންޓް އެއްގޮތުން މާރިޗު 2018 ގެ ކުރި ދައްކަމުން، އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގައި ދައްކާފައި ނުވާކަމާއި، 01 އޭޕްރީލް 2018 ގައި ބަންދުކޮށްފައިވާތީ، ކުއްޔާއި ފައިސާއާއި، އެހެނިހެން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އަދި ސިވިލް ކޯޓުގައި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ޙުސައިން ދައުވާ އުފުލިއެވެ. އެ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިންނެވެ.

6. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާއި އެ ކޯޓުގެ ޙުކުމް

7. ގ.ބޯޓުފުލްވިލާގެ / މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ޙުސައިން އާއި އިންޓަރޕްރައިޒަސް ޕްރޮޕަޓީޒް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އާ ދެމެދު "ގ.ބޯޓުފުލްވިލާގެ" އޮފީހާ ގޯތީގެ ގަރާޖް ފްލޯރުގައި ހުރި ޖާގަ ކުއްޔަށް ދޫކުރުމަށް، ތިން އަހަރު ދުވަހަށް ދިނުމަށް 01 ޖޫން 2017 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ދައްކަންޖެހޭ ކުލި ދައްކާފައިނުވާތީ، ކުލީގެ ގޮތުގައި -/400,000ރ. (ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) އާއި، ކުއްޔަށްދޫކުރުމުން ލިބެންޖެހުނު ނަފާގެ ގޮތުގައި ޑިމަރެޖްގެ ބިލުތަކުން އަދާ 102,626/60ރ. (އެއްލައްކަ ދެހާސް ހަސަތޭކަ ސައްބީސް ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ލާރި) އާއި، ޖުމްލަ ދުވަސްވުމުން ކުރިން ދައްކާފައިވާ ޑިޕޮސިޓުގެ ގޮތުގައި -/45,900ރ. (ސާޅީސް ފަސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ރުފިޔާ) އާއި، ލިބިދާނެ ގެއްލުމުގެ ގޮތުގައި -/100,000

(އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއިން އެދި [illegible] މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިން ސިވިލް ކޯޓުގައި ދަޢުވާކުރައްވައެވެ.

8. ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ؛

"[illegible]، [illegible]، މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނާއި [illegible] އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާ [illegible] [illegible] [illegible] 45,900/- (ސާޅީސް ފަސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ރުފިޔާ) އަދި [illegible] [illegible] 100,000/- (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އަދި އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އިން މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅައި؛

[illegible] [illegible] 102,626/60ރ. (އެއްލައްކަ ދެހާސް ހަސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ލާރި) އަދި އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އިން މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅައި؛ [illegible] 200,000/-ރ. (ދެ ލައްކަ ރުފިޔާ) އިން [illegible] [illegible] 102,626/60ރ. (އެއްލައްކަ ދެހާސް ހަސަތޭކަ ސައުވީސް ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ލާރި) [illegible] އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއިން މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި؛

[illegible] 2018 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] 400,000/- (ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) އަދި އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއިން މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅައި؛

[illegible] 400,000/- (ހަތަރުލައްކަ ރުފިޔާ) މުހައްމަދު [illegible] ހުސައިނަށް [illegible] 12 [illegible] 2022 [illegible] 01 (އެކެއް) [illegible] ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] އިންޑަވްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް އަންގައި ހުކުމްކުރީމެވެ."

މިހެންނެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ގެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އިސްނެގި ފަރާތުން ލިޔުމުގެ ޚުލާޞާ އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހިމަނާފައިވެއެވެ.

9.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަސިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛ އަދި

9.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ޢަޤްދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ އަދި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނެގުމާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލު

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި، މުދައްޢާޢަލައިހި މުސްތަފާ ޢަބްދުއްސަލާމްގެ ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ބުނެ ޝާހިދު އަދި ސަޤާފީ ހެކި ބަލާނުލާފައިވާކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދިޔައިރު، 27 ފެބްރުއަރީ 2020 ގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ލިސްޓުން ބަލާއިރު، ބ ހެކި ލިސްޓުގައި، އަޙްމަދު ޝާހިދު ހުސައިން އަދި ޝަރަފީ ހުސައިން ބ

މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމާއި އެ ހެކި ޑިސްކްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް / ދިފާޢުކުރަން ހުށަހަޅާ ލިޔުންތައް ބައިގައިވަނީ، "4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ހެކިޑިސްކް އެ ޑިސްކްގައިވާ ހެކިބަސްތަކުން އިތުރަށް ހުށަހަޅާނެ އިތުރު ހެއްކެއްނެތް" މިޤަޟިއްޔާގައި، އަދި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް / ދިފާޢުކުރަން ހުށަހަޅާ ޝަފަހީ ހެކިން، މިބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "ޝަފަހީ ހެކިބަސް ވަނީ ޤަޟިއްޔާގައި ނަގާފައެވެ. މި ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ބައްލަވައި މައްސަލާ ނިންމަވާދެއްވުން އެދެމެވެ." [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި އެ ހެކިޑިސްކްގައި، "ޝަރީޢަތުން ފައިސާ ހުކުމުގައި [illegible] ކުރެވޭނީ މިހުކުމުގައިވާ ހެކިންގެ މައްޗަށް [illegible]، އަދި އިތުރު ހެކިން ހުކުމްކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް [illegible]." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ، 29 ނޮވެންބަރު 2018 ގައި [illegible] މައްސަލައެއްކަމާއި، އެ މައްސަލަވަނީ 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ގައި [illegible] / [illegible] ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

12. ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible]

ހެކިތަކަކީ އަލުން އަނެއްކާ އާ މައްސަލައަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ [illegible]، މިގޮތަށް އަމަލުކުރަންޖެހޭކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް [illegible] [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

13. މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] ސާބިތުވުން [illegible] އަދި މިގޮތުން މައްސަލައެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން އެއްވެސް [illegible] ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމާއި، [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ 4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އެކަން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

14. މި މައްސަލައިގައި [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުއްޔަށްހިފާފައިވާ ތަނުން ނިކުމެގެން ގޮސްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތުން އަންގައިގެންކަން ސާބިތުކުރުމުގެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކާ، [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] އަދި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިނާ ދެމެދު [illegible] މެސެޖުތަކުގެ ކޮޕީ ([illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިން ތަނުން ނުކުތުމަށް އަންގާފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް) އަދި [illegible] ގ. [illegible]/ [illegible] އަދި ގއ. [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

16. ސިވިލް ކޯޓުގެ 254/Cv-C/2020 ގެ ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 1 އޭޕްރީލް 2018 ގައި ތަން ހުސްކޮށް ގޮސްފައިވަނީ އެއްބަސްވުން ބާތިލްކޮށް ތަން ހުސްކޮށްދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތުން އަންގައިގެންކަން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި، މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17. އެގޮތުން، މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ތަރިކައިން ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިނާ [illegible] [illegible] 18 މާރިޗު 2018 ގައި އަންގާފައިވާކަމާއި، ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ފަރާތުން ތަނުން ނުކުތުމަށް [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަންގާފައިވާކަމާއި، އެ [illegible] [illegible] 27 މާރިޗު 2018 ގައި ކުރި މެސެޖުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެފަރާތަށް [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ހުކުމުގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތުން ގުޅުމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ފޯނު ނަމްބަރުން އަންގާފައިވެސް، 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިނާ ވާހަކަ [illegible] [illegible] [illegible] އަންގާފައިވާކަމާއި، 27 މާރިޗު 2018 ގައި މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ [illegible] [illegible]

އައްޔަންކޮށްފައިވާ [illegible]

އަންގާފައިވާކަން [illegible]

[illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

18. [illegible] 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible] 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible] 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާ [illegible]

19. ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] މާރިޗު 2018 އާއި އޭޕްރީލް 2018 ގެ [illegible] މާރިޗު 2018 ގެ [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

20. އޭޕްރީލް 2018 ގެ ކުރި ދައްކަންޖެހޭނެކަމަށް އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން [illegible] ކަމަށާއި، ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] 1 އޭޕްރީލް 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކޮންމެ މަހެއްގެ ކުރި ދައްކަންޖެހޭނީ އަހަރެއްގެ 1 (އެކެއް) ވަނަ ދުވަހުގައިކަން އެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، 1 އޭޕްރީލް 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޭޕްރީލް 2018 ގެ [illegible] [illegible] އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިވާކަމަށް އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

21. ނަމަވެސް، މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން [illegible] 2 (ދޭއް) [illegible] [illegible] [illegible] އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން [illegible] [illegible] [illegible] 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 (ދުވަހުގެ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

22. އިންޝުއަރަންސް ޕްރީމިއަމް ލިބިގެން 31 މާރިޗު 2018 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 01 އޭޕްރީލް 2018 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިންޓެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށް، އަދި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުހަމަވުމަށް ކުރި މުއްދަތުއަރާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އިންޓެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އެފަރާތުން އެޕްރީލް 2018 ގައި ކުއްޔަށްހިފާފައިވާ ބިމުގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވެ ހިފާފައިވާކަމާއި، ސާފު ގެއްލުމެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާފަދައިން ބުނެފައިވާ މުދުމުހާކަން ނަގައިދޭ ފައިސާއެއްކަމަށްވާއިރު، އިންޓެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އެޕްރީލް 2018 ގައި ކުއްޔަށްހިފާފައިވާ ބިމުގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވާތީ މުޅި މަހުގެ ކުލި ކޮންމެ މަހެއްގެ 1 (އެކެއް) ވަނަ ދުވަހު ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ބުނެ އެ ކުލި ދައްކަމުން އަންނަން އެއްބަސް ވެވޭނީ ހަރަކާތް ނުކުރެވިދާނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް

23. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ،

"ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި (މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިން ވ. އިންޓެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދައްކާ ފަރާތުން އެއްބަސް ނުވާތީ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ އެންގުމަށް ޢަމަލުނުކުރާތީ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ބުނެފައިވާގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއިއްޔާގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެފައިވާތީ، އަދި

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި (މުޙައްމަދު މުޝްތާޤު ޙުސައިން ވ. އިންޓެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ކުއްޔަށްހިފާފައި ހުރިބިމުން ނިކުމެވުން ދިމާއި އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތުން އަންގައިދެއްކެވި ސަބަބުތަކާކަން ޤާނޫނާއިޚިލާފު ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއިއްޔާގެ ޤާނޫނު)

ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރަށް ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންގުމަށް ޝަރުޢީކޮށް ދިފާޢުކުރުމަށް އަދި ޝަރީ ވަކީލު ކުރިމަތިލުމުގެ ކަންކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމުގައިވާ ބަޔާނާ ގޮތަށް؛ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި (ފާޠިމަތު ... ވ. އިންޓަރޓެކް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެޕްރީލް 2018 ގެ ކުރީގެ މުއްދަތުގައި 200,000ރ. (ދުއިލައްކަ ރުފިޔާ) ދެއްކުމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)، (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ އަދި ގުޅުންހުރި ޝަރީޢަތް ނުލިބޭ ބުރަވެވޭނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/S5 ޤަޟިއްޔާގައި (ދަޢުވަތު ވ. މިތު އޭސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަން

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާބެހޭ

24. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އާންމު އުސޫލުން ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާ ކޯޓުގައި ހުށަހަޅާ ޝަރީޢަތުގައި ދިފާޢީ ވަކީލު އަސާސީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/8 އަދި 2014/HC-A/215 ޤަޟިއްޔާގައި، ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ބަލާ މައްސަލަ ދަޢުވާ ފަރާތުން ދަޢުވާކޮށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއާއި ދިމާލަށް އަސާސީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަލައިގަނެވޭ، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދުރުކޯޓުން ހުށަހެޅި ނަންބަރު 4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައި ދަޢުވާ ހުށަހެޅި ވީހިނދު ބަލައިގަނެވޭނެކަމުގެ އިސްނަގައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އެއްބަސްވުމާ ކަމާބެހޭ؛ އަދި ކަނޑައަޅާ ދަޢުވާގެ ދަޢުވާ އާ ޤަޟިއްޔާގައި ނޫނީ ފައިވާކަމަށް ހުށަހެޅިކަމަށްވާނެ އެއްބަސްވުންކަމާއި، މިފަދައިން ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމުން، ޝަރީޢަތްކުރައްވާ ޤަޟިއްޔާއެއްގައި ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަށްވާނެކަމަށާއި، އެހެން ޤަޟިއްޔާއެއްގައި ނޫނީ ދަޢުވާކުރަން ދިފާޢުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަން ޖެހޭ އެ

ނުކުތާ ދަށު ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި، އެކަމަށް އިޢުތިރާޟުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އިންޑަކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދަށު ކޯޓުގައި ދީފައިވާކަން އެނގޭކަމަށް މުހައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީ މި މަރުޙަލާގައި ހުށަހެޅޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމަށްވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

25. އިސްވެ ފާހަގަކުރި ފަދައިން، ދަށު ކޯޓުގައި މި ނުކުތާ ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، ދަށު ކޯޓުގެ ފުރިހަމަ ރިޕޯޓު [illegible] [illegible]، ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ހުސައިންގެ ވަކީލު ސިޓީ ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.[3]

ދެވަނަ ނުކުތާއާމެދު

26. [illegible] [illegible] [illegible] އެހެން މީހަކަށް ކުއްޔަށްދިނުމުގެ [illegible] 01 އޭޕްރީލް 2018 ގައި އިންޑަކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޑަކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުހައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[3] 21 ޑިސެމްބަރު 2025 ގައި މުހައްމަދު މުސްތަފާ ހުސައިންގެ ވަކީލު ހުސައިން ވަކީލު ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ

27. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރުވެސް، ވަކި ކަމެއް ވުޖޫދުގައިވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަން ސާބިތުކުރުން ލާޒިމުވާ ހާލަތުގައި އެކަމެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮންނާނީ، މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެންވެސް ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހިނދަކު، އެކަމެއް ވުޖޫދުގައިވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަމަށް ބުނާ ފަރާތުގެ ކިބައިގައިކަން ހެކީގެ ޤާނޫނުގެ އުސޫލުތަކުން ބަޔާންކޮށްދީފައި ވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދަޢުވާ ނަގާ ފަރާތުން މަދަނީ މިންގަނޑުން އެކަމެއް ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނީ ކަމާއި، އިތުބާރުކުރެވޭ ހެކިތަކުން ސާބިތުކުރުމުގެ ދަރަޖައަށް ވާސިލުވާ ވަރަށް ކަމާއި، އެޕީލްކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެ ޤާނޫނުގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށްކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ހުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަކުން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭ މިންވަރަށް ހެކި ހުށަހެޅިފައި ނުވާކަމާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން ބުނާ ކަންތައް ހިނގާފައިވާ ގޮތް ސާފުވާ ވަރަށް ހެކި ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި، އަދި މި ކޯޓުގެ ބަލާއިރު ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެއީ މިފަދަ މައްސަލައެއްގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ ހެކީގެ ކުރިއަށް ދިޔަ ގޮތަކަށް ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަން ޝައްކުން ބޭރުން ސާބިތުކުރެވިގެންނެވެ.

28. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ޤަޟިއްޔާގައި ވެސް ބަޔާންކުރައްވާފައި އިންސާފުވެރިކަމާ ކޯޓުތަކުގެ ދަރުން ފެށުމާ ދިރުމުގެ ފެންވަރާ ދިރުދުވަހުގެ އަދަދުތަކުގައި، ކޯޓުތަކުގެ ބާރާއި، އިޚްތިޞާޞްގެ 03 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި ކޯޓުގެ ދަރަޖަ 01 ވަނަ ދަރަޖަ ކަމަށް ބަލާފައިވާކަމާއި، އަދި އިޚްތިޞާޞްގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮންމެ ކޯޓަކުން އިޚްތިޞާޞް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ބަލާފައިވާ ކަމާއި، އެ ކޯޓުން ބަލާ ދަރަޖަ ނުލައި ކޯޓުގެ ދަރަޖަ ސާބިތުކުރެވޭ

ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ތަން ދޫކޮށްދިނުމައި، މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހުކަމާއި، ކުއްޔަށް ދީ ފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ ކުލީގެ ފައިސާއިން އެއްވެސް މިންވަރެއް އެނގޭނީ ލިބިފައިވާ އަގެއް ނުވަތަ [illegible] އަގު ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ކުއްޔަށްދިން ފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއެއް ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތުން ދިނުމަށްވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދޭންޖެހޭ 2 މަސް ދުވަހުގެ ޑިޕޮސިޓް ނުދީކަމާއި، މާނައަކީ ދުވަހުގެ ކުލީގެ ފައިސާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ހައްގު ކުރިން ކުއްޔަށްދިން ފަރާތަށް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ލިބެންޖެހޭތީ، އުނިކުރަންޖެހޭ އަދަދު ނުލިބޭކަމަށް [illegible] ކުއްޔަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ޑިޕޮސިޓް ދިނުމުގެކަމުގައި، ދިއުމުގެ ސަބަބުން ކުލީގެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތުން މަހުގެ 01 ވަނަ ދުވަހު ކުއްޔަށް ދޫކުރި ފަރާތަށް ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތުން -/200,000ރ (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) ދޭންޖެހޭކަން ސާބިތުވާކަމަށް [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ފަރާތުން އުޒުރު

29. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ދަޢުވާގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށާއި އެ ދަޢުވާއާއި އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުން ނުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތައް

30. މި އިސްތިއުނާފުގައި ބަލާ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންތައްތަކަކީ، މި މައްސަލައިގައި؛

30.1 [illegible] އަދި [illegible] ކޯޓުން [illegible]؛ އޭ

30.2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށުން ކޯޓުން [illegible] [illegible]
އަދި

30.3 2018 އޭޕްރީލް މަހުގެ [illegible] [illegible] ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ކޮންޓްރެކްޓްގެ
ޤާނޫނުގެ[4] 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]**[5] ގެ މައްސަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ
ޚިލާފުކޮށްއެވެ.

މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ދަށުން ކޯޓުން [illegible]

31. [illegible] ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ[6] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

32. ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި
[illegible]:

"5. (ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

[5] [2021] SC 52

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ފަސްކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަމަށް

ފަސްކުރުމުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(1) މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހުއްޖަތި ފާހިން.

(2) މައްސަލާ އެއްގޮތް އެހެން މައްސަލަތަކުގައި އެ ޤާޟީން ކުރިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމް ނުވަތަ އެ ޤާޟީންގެ

މަތީ ޤާޟީން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމް.

(3) ވަކި ފަރާތަކަށް ނަފާވުމާއި، ވަކި ފަރާތްތަކުގެ ނުފޫޒުން ނުރައްކާވުމާއި، ވަކި ފަރާތަކަށް ދެއްކޭ ބޮޑުކަން

ފެނިފައިނުވުމާއި ދަޢުވާ ޝަރީޢަތް އެއްކިބާވުން."

މިފަދައިންނެވެ.

33.އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ދަށު ކޯޓުގެ މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، "ހެކިންގެ ލިސްޓު" ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި "ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް / ދިފާޢުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ލިޔުންތައް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ހެކި ލިސްޓް އާ ލިސްޓުގައިވާ ހެކިތަކަށްވުރެން އިތުރަށް ހުށަހަޅާނެ ހެކެއް ނެތް." މިފަދައިންނެވެ.

34.ޖަދުވަލް ފޯމުގައި، "ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް / ދިފާޢުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ޝަފަހީ ހެކިން" މި ސުރުޚީގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ޝަފަހީ ހެކިބަސްދޭނީ 4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނަގާފައެވެ. މި ހެކިންގެ ހެކިބަހަށް ބައްލަވައި މައްސަލަ ނިންމަވައި ދެއްވުން އެދެމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

35.ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4751/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ، މިހާރު އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއާ އެއް މުއްދަތެއްގައި ހުށަހެޅި ސިވިލް ކޯޓުގައި ބަލަމުންދިޔަ، ދަޢުވާ ފާޑު ބާޠިލުކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްކަން ދެފަރާތުގެ ބަހުން އެނގެއެވެ. އަދި، މި މައްސަލައިގައި ކަންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ހެކި ލިސްޓުގައި ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރެވިފައިވާތީ، [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާނުން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] މިފަދައިން ހެކި ހުށަހަޅާ ގޮތުގައިވެސް، ދަޢުވާ [illegible]

ފަރާތުގެ އިޖުތިހާދީ [illegible] ކޯޓުން ބަލާކަމަށާއި، މިފަދައިން ހުކުމަކީ ރިޢާޔަތްކުރަނީ ދުވަހުން އެގޮތަށް

އެއްބަސްވާ ފަރާތުގައި އެކަށީ ކަމުނުވެ.

36.ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ އެ ބަޔާނަށް ބާރުދޭ އެއްވެސް ޤާނޫނީ ބުނިޔާދެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ [illegible] ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާތަކެވެ.

37.އިސްތިއުނާފީ [illegible] ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި މުއްދަތުގެ ފުރުސަތު [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ހުރި ބަލައިގަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible].

38.ނަމަވެސް، 01 މާރިޗު 2020 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] ސިޓީގައި، "...މި މައްސަލައަކީ އާ މައްސަލައެއް ގޮތުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކަށް ބަލާފައިވާ އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ 4751/Cv-C/2018 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާއާ ބެހިފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާތީވެ ސަބަބުން އެ މައްސަލާގައި ނަގާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލާގައި [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މި ފަދައިން [illegible] [illegible]. 07 [illegible] 2021 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] 1.2 ގައި [illegible]، "[illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4751/Cv-C/2018 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުރަންޖެހޭނީ އެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." [illegible].

39. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

40. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ނިމުނުގޮތުގެ [illegible] ބަލާއިރު، [illegible] ނުކުތާތަކުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ދައުވާއާ ގުޅިގެން ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކުން [illegible]، 9 (ނުވައެއް) ހެކި [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4751/Cv-C/2018 ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް އެނގެއެވެ.

41. ނަމަވެސް، ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

42. [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] މި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]

[illegible] ސާފުވޭ. އެހެންކަމުން، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 5

ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފު [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible].

43. ދަށު ކޯޓުގައި ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]

45. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެ ދުވަހު ސަސްޕެންޑުކުރުމުން ހުރަހެއް އަންގަވާ ހުކުމަކާ ދިމާ ކޯޓުން އެކި ބަޔާންތަކުން ބުނެ އެކަން އިސްލާހުގެ ޕްރޮގްރާމް ފިޔަވަޅުން މި އިސްލާހީ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

46.ދަށު ކޯޓުގެ ރިޕޯޓުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ހުރި ވަޒަންކުރި ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ދަށު ކޯޓުގެ ރިޕޯޓުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގެ vii ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"އިންދު އިސްލާހުގެ ގޮތުން ވަރަށް ހުސްތުރުމުކުރުވުމާ ދައުލަ ސަސްޕެންޑުކުރުމުގެ ތެރެ އުސޫލުތަކާ ދައުލަތުން ފަރުދުންގެ ޖިނާއީ ތަކުލީފު، ދައުލަ ދައުލަތް ފަރުދުން ދައުލަތުގެ ދިފާއުގައި ކުރި ދައުލަ ސަސްޕެންޑުކުރު ދައުލަތުގެ ފަރުދުގެ ޖިނާއީ ތަކުލީފު، މި ދައުލަތު އިޖުރާއާތުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތް ޝަރުތު ދައުލަތުގެ ފަރުދުން ތަން ދާއިރާގައި ދިމާވުން ހުރަހެއްކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ ޖިނާއީ ކަމުގައިވާތީއެވެ. ތަން ދާއިރާ ދިރާގި ދައުލަތުގެ ފަރުދުން އަންގައިދީފައިވާ ސަސްޕެންޑުކުރުމުގެ ދައުލަތުގެ ފަރުދުގެ ޖިނާއީ ތަކުލީފު ދައުލަތުގެ ފަރުދުން ބުނެ ބުނުމާއި އެއް ޝަރުތާ ހުރި ހިތަދި އެ މުއްދަތާ ގުޅިގެން ދިނުމުން (ޙުކުމް ތަންފީޒު) އެއްވެސް ވަކިކުރުގައި ދައުލަތުގެ ފަރުދުން އިޖުރާއާތުން ބެލިޔަކަށް ތަން ހުކުމްކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރުދުން އަނގައިދީފައިވާތީ ބުނާ އެއްވެސް ހުކުމާއި ނިޔާމުން، ދައުލަތުގެ ފަރުދުން 01 އޭޕްރިލް 2018 ގައި ތަން ހުކުމް ތަޖުރިބާ އިޖުރާއާތުން ބެލިކަން ތަން ހުކުމްކުރުމަށް ދައުލަތަށް ފަރުދުން އަނގައިދިނުމަކަށް ހުކުމްގެ ހުކުމްކަން ސަލާމަތުން ބުނެވުން ނިންމާފައިވެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

47. ބުނެވިދާނެ ފުރުޞަތުގައި "މި ދައުލަތުގެ އިޖުރާއާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތް ޝަރުތު ދައުލަތުގެ ފަރުދުން ތަން ދާއިރާގައި ދިމާވުން ހުރަހެއްކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ ޖިނާއީ ކަމުގައިވާތީ.." މިފަދައިން ދަށު ކޯޓުގެ ފާހަގަކުރި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް، މުޅިއެކަށް މުޖުތަމަޢު ފުރުޞަތުގެ ފަރުދުން ކޮށްފައިވާ ދައުލަތާއި ބަލައިން، އެ ދައުލަތަށް، އިޖުރާއާތުގެ ދަށުން އެފަރާތުން ވިސްނުމަކަށް ކުރި ފައިސާއެއް ހުކުމް ކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ އެއްގޮތެވެ. އެގޮތުން، އިސްލާހުގެ ޕްރޮގްރާމް ފިޔަވަޅުން ތަން ދާއިރާއިން ނިމިއްޖެ ކަމަށާއި ފާހަގަކުރުމުގައި، ނިމިއްޖެކަމާއި ދަރިވަރުން ފަރާތްތަކުގެ ފާހަގަކުރުމާއި، ތަނަށް ތިބެފައިވާ ގޮތުގެ ބަދަލުގެ ނިޔާވާ ފާހަގަ އަދި ވިޔަފާރީގެ ގޮތުން ފާހަގަ ކުރުމުން އަދިވެސްކަން އެއްގޮތެވެ. އިޖުރާއާތު

ޖިނާޔަތް ތަންފީޒުކުރުން ދިޔުމުން ހުރަހަކީ ދަޢުވާއެއް ކަމުގައިވާތީވެ، ތަންފީޒުކުރާ ދިޔައީ އެއްބަސްވުމާ ޖިނާޔަތްތަކަށް އެއްބަސްވުމުގެ މުޢާމަލާތަކާ ބަލާފައި ބޭނުންވާއިރު އަދާލަތުވެރިކަމުގައި އަދަބުން ދޫކުރެވޭ. އެކަމަކު، އެއްބަސްވުމުގެ މުއާމަލާތުގައި ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތުން ތަންފީޒުކުރަމުގެ އަމަލުތަކަށްވާ ގޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ބައްދަލުވެގެންވާއިރު، އެކަށައަޅާ ޖިނާޔަތް ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތުން އަމަލުކުރެވެއިވާކަމުން ބުނެ އެކަށަކަށް ކުރިއަށްދާ ގޮތުން ބައްދަލުކުރިއެވެ. ނަމަވެސް، ދަރު ކޯޓުން ހުކުމްކޮށް ދަށުވާގައި އެހެންކަމުގެ ބައްދަލުކުރެވުނުތަނުން ނުކުމެއެވެ.

48. ދަރު ކޯޓުގެ ފަސްގެތީގެ ރިޢާޔަތްކުރެވޭގޮތް، މި މަޢުލޫމާތުގައި ހުކުމްގެ ފަރާތުން ދަށުވާލާފައި ގޮތް ކަންތައްތަކާއި، ދިނުމުގެ ފުރަތަމަ ދަރަޖައިން ތަން ތުހުމަތު ދިނައި މުޖުތަމަޢު ދަ ސްޓެޓް ރީހެބިލް އަދާލަތުގައިވާކަން ދަގަނޑު ތަނަށްތަކުން ދީފައިވާ ގޮތް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކަރުދާސް ތަރުޖަމާކުރިއެވެ، ދަރު ކޯޓުން ނިންމާފައި އޮތް، މިއިން ފުރަތަމަ ދަރަޖައިން ތަން ތުހުމަތު ދިނައި މުޖުތަމަޢު ދަ ސްޓެޓް ރީހެބިލް އަދާލަތުގައިވާކަމުން ސާބިތުކޮށްފައިވާ ނޫނެކެވެ. އަދި މި ދިފާޢުވާ ގޮތުގައި ކޮށް އެއް ސާފުކުރި، އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވުމުގައި ދަރު ކޯޓުގެ ފަސްގެތީގެ ހުކު ލަފާކުރެވޭތީ ގޮސްފައިވާ ބަދަލުވެފައި ސާފުވެގެން އެނގެއެވެ.

49. ދަރު ކޯޓުން ހުކު ލަފާކުރެވޭތީ ތަޙުޤީޤުކުރުން ކުރަމުން ދައުލަތުގެ ވަކީލު ކޮށް ދިނެ ފުރަތަމަ ދަރަޖައިން ފަސްވަރަ ކުރަކަން ފާހަގަކޮށްލުމަށް، ކުރީގެ މުޢާމަލާތް ގެދެވުނު މުޖުތަމަޢު ދަ ސްޓެޓް ރީހެބިލްގެ ދަރި ސަރުކާރު މަ ސްޓެޓް ރީހެބިލް މުއާމަލާތުކުރުމަށް މުޖުތަމަޢު ދަ ސްޓެޓް ރީހެބިލް 18 މާރިޗު 2018 ގައި އަދާލަތުވެރިކަން ދީފި އެކަމެވެ. މިއީ، މުޖުތަމަޢު ދަ ސްޓެޓް ރީހެބިލްގެ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ ބަދަލުގައި ބަލާއިރު އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީ ޖިނާޔަތް ނޫން ވާހަކައެއް ގޮތުގައި ބަލަންޖެހޭނެ އެހެން ދިނެވެ.

50. ދަށު ކޯޓުން [illegible] ކަމަށް [illegible] އެކަން [illegible] ގޮތުން [illegible] ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިނާ [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] ކަމަށް [illegible]، އަދި [illegible] ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިނާއި [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible].

51. [illegible]، ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިނާ [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible]. [illegible]، ސަލްމާން މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިނާއި [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible] މުސްތަފާ ހުސައިން [illegible].

52. [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible].

53. [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible]. [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގެ v ގައި "...[illegible]..."

[illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ކުށެއްކަމުގައި [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

54. ދަށު ކޯޓުން ހެކި ވަޒަންކުރިގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން 31 މާރިޗު 2018 ގައި [illegible]. ނަމަވެސް، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

55. ނަމަވެސް، [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

56. އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓުން ހެކި ވަޒަންކުރުމުގައި [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

57. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] ހެކި ވަޒަންކުރުމުގައި ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އޮގަސްޓް މަހުގެ ކުރި ނަގަމުންދިޔަގޮތަށް ދަރަ ކާޑުން ނިންމާފައިވަނީ، ކޮންޒިއުމަރ ޕްރޮޓެކްޝަން ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފުވާކަމުގެ ސުވާލުގެ ކާޑުގެ ފައިސާގެ ވ. ޚާއްސަ ފުރަތަމަ ތިމާއަށް ވާކަމުގެ ކަންކަމާއިގުޅޭ ގޮތުން އެވާދުވާއާ ގުޅޭގޮތުންނެވެ.

58. މި އިސްތިއުނާފުގައި ކުރިއަށްގެނެވިފައިވާ ދެފަރާތުގެ ހުށަހެޅުންތަކުން ބަޔާންވެގެން އެނގިގެން ދިޔައީ، ޖެނުއަރީ 2018 ވަނަ އަހަރު ތިމާގެ ފުރަތަމަ ކާޑުން ދަރާއިތުރު ނަގާފައިވާކަމެވެ. މި އިސްތިއުނާފުގައި ބަސް ހިސާބުކުރާ ގޮތުން ދެފަރާތުގެ ހުށަހެޅުންތަކުން ބަޔާންވެގެން އެނގިގެން ދިޔައީ، އެ ބަޔާންވަނީ، 01 އޮގަސްޓް 2018 ގައި ބަސް ހިސާބުކުރުން ފެށިގެން ފައިސާ ހިސާބުކުރުމަށް ބަސް ބަދަލުކުރިކަމެވެ. މި އިސްތިއުނާފުގައި، ކާޑާ ގުޅޭގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ބަޔާންކުރި ދެފަރާތުގެ ހުށަހެޅުމަކީ، 2018 އޮގަސްޓް މަހުގެ ކުރިން ދެމެދު ދެފަރާތުގެ ހުށަހެޅުންތަކެވެ.

59. މި ނުކުތާގައި ފުރަތަމަ ތިމާއަށް ދާދިފަހުން ބަޔާންކުރަނީ، 2018 އޮގަސްޓް މަހުގެ ކުރިން އެފަރާތުން ދޫކުރެވިފައިވާ ކާޑުން ބަސްހިސާބުކުރުމަކީ ކޮންޒިއުމަރ ޕްރޮޓެކްޝަން ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފުވާކަމުގެ ސުވާލުގެ ކާޑުގެ ފައިސާގެ ވ. ޚާއްސަ ފުރަތަމަ ތިމާއަށް ވާކަމުގެ ހިސާބުކުރަމުންދާކަމެވެ. މިގޮތުން، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، އޮގަސްޓް މަހު އެ ބަސް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތުދީފައި ނުވާކަމަށް، އެ ވަގުތު ކުރި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެކުލެވުނު ފާހަގަ ކުރެވުނު ބަސްކަމަށްވެސް ބުނެފައެވެ.

60. ކޮންޒިއުމަރ ޕްރޮޓެކްޝަން ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

"23. (ހ) ކޮންޒިއުމަރުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ކޮންޒިއުމަރުންނާ ހެދޭ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު ފުރިހަމަ ނުވާނެ ގޮތުގެ އެއްބަސްވުމާއި ހުރިހާ، ބަދަލުތައް ހިނގާނެއެވެ.

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުން ބަދަލުތައް ހިނގާނީ ގޮތުގައި:

(1) ކޮންޒިއުމަރު ބޭނުންކުރާ ސަބަބުން ސިޓީ ލިބޭ ގޮތުން

(2) އެފަދަ ޙާލަތު އަމަލެއް ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބައިވެރިވުމަކަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައެވެ."

ވީފަދައިންނެވެ.

61. ދަށު ކޯޓުން އެޕީލް މަރުގެ ކުލި ނަގައިދިނުމަށް ނިންމާފައިވާ ސަބަބަށް ބަލާއިރު، ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ

5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ) ގެ v ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުގެ ކުރި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޫކުރުމުގެ ބަލާއިރު،

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ތަން ހުސްކޮށްދިނުމަށް 01 އޮގަސްޓު 2018 ކަނޑައަޅާ ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމައިދީ،

އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރެވޭ މަސައްކަތް ކުރެވޭ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ 01 (އެކެއް) ވަނަ ދިފާޢުގައިކަން އެއްބަސްވުމުގެ

03 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގައި، 01 އޮގަސްޓު 2018 ގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ތަން ހުސްކޮށްދީފައިވުމުން، އެ

މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް އެދުނުކަމާއި ނުވަތަ އެއީ،

އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތުގައި ކުރިން ކުއްޔަށްދޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ބާތިލުކުރުމަށް 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް

ދިނުމުން ތަނުގެ ތަޅުދަނޑި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ހަވާލުކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގައި، އެ މާއްދާގައި

ބަޔާންކުރާ ނޯޓިސް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދިނުމަށްފަހު އަހަރެއް ހޭދަވުން، އޮގަސްޓު މަހުގެ ކުއްޔަށް

-/200,000ރ. (ދުއިސައްތަ ހާސް) އަދި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޫކުރުމަށް ފައިސާއަކުން ސަލާމަތުން

ޝަރީޢަތުން ނިންމެވެ."

ވީފަދައިންނެވެ.

62. ތަން ހުސްކޮށްދިނުމަށް 01 އޮގަސްޓު 2018 ކަނޑައަޅާ ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ދެކޮޅުވެރިވެފައި ނިސްބަތުން، އެޕީލް

މަރުގެ ކުލި ނަގައިދިނުމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ނިންމި އެއް ސަބަބަކަށްވަނީ ގިނަ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް

ބަލައިގަންނާކަން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން، އެޕީލް މަރުގެ ކުލި ނަގައިދިން ފަރާތަކީ ސަބަބަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ

ދަށުން ކުރެވޭ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ 01 (އެކެއް) ވަނަ ދިފާޢުގައިކަން އެއްބަސްވުމުގެ

3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ސަބަބުތަކަކީ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަމަކަށް އެނގެއެވެ. އެޕީލް މަރުގެ ކުލި ނަގައިދިން

ދެފަރާތުގެ ސަބަބަކީ، 01 އޮގަސްޓު 2018 ގައި ދިނުމަށްފަހު ހަވާލުކޮށްދިން ތަން ހުސްކޮށްދީފައިވުމުން، އެ

މަހުގެ ކުރި ދައްކަން ނުޖެހޭނެކަމަށް މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ބުނެފައިވާކަން [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] އެ ސަބަބަށްޓަކައިކަން އެނގެއެވެ. އޭޕްރީލް މަހުގެ ކުރި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތުގައި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރާނަމަ 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ނޯޓިސް [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ސަބަބަށްޓަކައިކަން އެނގެއެވެ.

63. މި ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

> "3. Monthly Rent: MRF.200,000.00 (two hundred thousand Maldivian Rfuiya) shall be paid on the 1st of each month. Shoukd the Lessee fails to pay the monthly rent before the 10th of the month, a late payment charge of 2% will be levied in addition and shall be paid along with monthly rent in prorate. If the rent is not paid by the 10th of the running month, the Land Lord reserves the right to terminate this agreement by serving a 7 days written notice and the Lessee shall vacate the Restaurant with in the 7 days."

މިފަދައިންނެވެ.

64. ބުނެވިދިޔަ މާއްދާގައި ކޮންމެ މަހެއްގެ 1 (އެކެއް) ވަނަ ދުވަހު ކުރި ދައްކަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮވަނީ ކުރި ދައްކަނީ ދުވަސް ނުވަތަ ވަގުތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، އެއީ ކުރި [illegible] ނުވަތަ [illegible] ގޮތް [illegible] [illegible] ބޭނުން ހިފުން މާއްދާއެއްކަމުގައި [illegible] ނުދެކެވެއެވެ. އެ މާއްދާއަށް [illegible] ކުރި ދައްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މާއްދާގައި ބުނާ ވަގުތު [illegible] ނުވަތަ [illegible].

65. އަހުރެމެންގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް މައްސަލައިގައި، ދަށު ކޯޓުން އެހިނދު ގޮތްކަނޑައަޅަން ޖެހިފައި އޮތް ސުވާލަކީ، އެޕީލް ވަރުގެ ކުރި ދައްކާން ވަރުގެ އޮތް ސާބިތުވާފައިވާ އަހުރެމެންނަށް ނިންމާލެވޭތޯއެވެ. ދަށު ކޯޓުން އެހިނދު ގޮތްކަނޑައަޅަން ޖެހިފައި އޮތް ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އެޕީލް ވަރުގެ ކުރި ދައްކަށްޖެހުނު ނުވަތަ ނޫންތޯ އޮތް ސާބިތުކުރުމުގައި އަހުރެމެންނަށް ބަލާލަންޖެހެއެވެ.

66. އެޕީލް ވަރުގެ ކުރި ދައްކަށްޖެހުނު ނުވަތަ ނޫންތޯ އޮތް ސާބިތުވާ ޤާނޫނީ ހެކިތަކުން ދަށު ކޯޓުގެ ފައިސަލާގައި އެއް ވަނަ ތަޙުޤީޤުގެ ދަތުރު އޮތް އެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއަށް އިޝާރާތްކުރެވެ. އެއްބަސްވުމުގެ، ކުރިމަތީގައި ޖެހުނު ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަނޑައެޅުމުގައި ހެޔޮއަހުލު ކަނޑައެޅުން ތަޙުޤީޤާތުގެ އެ ސާބިތުގެ ޤާނޫނު ހުށަހަޅާކަމަށް އަހުރެމެންނަށް ނިންމާލެވެއެވެ. އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ ބަސްތައް ނުވަތަ އިބާރާތްތައް ކިޔަމަންތެރި އެ ބަސްތައް ނުވަތަ އިބާރާތްތައް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ސާފުކުރި ހެދިގެން ބަލައިގެންކަމުގައި އަހުރެން ފާހަގަކުރަމެވެ.

67. ސުވާލަކީ، ތަން ކުއްޔަށްހިފި ފަރާތުން ކުއްޔަށްދިނި ތަން މުދައުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު، ގެގެ ތަރިކަފާތުގެ އެއްގޮތަށް ފަތުރާގެ ތަރިކަށް، ދުވަސް ދިއުމުން، އަދި އެ ތަނުގެ ތަރިކަފާތުން އެއްވެސް ދިނުކަމުއްނިޔަ އެ ތަނާ ހަމަ އެ ދުވަހު އަނބުރާ ހަވާލުކުރުން އެތަނުގެ ރިޢާޔަތް ގެގެ ތަރިކަފާތް ލިބުއްވި ނަމަވެސް، ކުއްޔާ މުދައުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު އެ މުދައުގެ ކުރި ދައްކަން ވާނުކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރައި އޮތީ، އެ ސަބަބަށް ޖަހައި، އެ މަހުގެ ކުރި ދައްކަށްޖެހުނީ ތޯއެވެ؟ ކުއްޔާ މުދައުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު އެ މުދައުގެ ކުރި ދައްކަން ވާނުކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރައި އޮތުމަކުން، ބޭނުމުގައި ހުށަހަޅާގައި ކުރި ދައްކަށްޖެހުނުކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކިޔަމަންތެރި ސާފުކުރާގޮތް އަހުރެމެންނަށް އެއްބަސް ނުވާނެއެވެ. ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރެވުނު އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރައި އެވަނީ ކުރި ދައްކަން ވަގުތުކަށް އަހުރެމެން ބަލައިލަމެވެ. އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރައި އެވަނީ ކުރީގެ އިތުރުގޮތުގެ ގޮތުގެ މަތިން ކަމުގައި

[illegible] [illegible] ނުވެއެވެ. [illegible]، އެ [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ކުރީގެ އިންތިޒާމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ.

68. މި މައްސަލައިގައި އޮތް ކުރީގެ މުޢާމަލާތް ބަލާއިރު، [illegible] އެކަމުގެ ރިޢާޔަތާއި އެކަން ބޭނުންކުރުމުގެ [illegible]

69. [illegible] 1 [illegible]

70. [illegible] 1 [illegible] 2018 [illegible] 19 [illegible] (ހ) [illegible]

ކޮންޓްރެކްޓެއް ކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވަނީ، ބެލޭނީ އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި އެކަމަށްޓަކައި އަމަލުކުރަން ނިޔާޒް ކޮންޓްރެކްޓެއް ކަމަށްވެ.

71.އެގްރީމެންޓުން، ކުރީގެ އެއްބަސްވުން ދެފަރާތުގެ އަމަލުން އޭޕްރިލް މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު ނިމުމަކަށް ގެނެސްފައިވާތީ، އޭޕްރިލް މަހަށް ދައްކަންޖެހޭ ނުދައްކާ ކުލިއެއް އޮތްކަން އަދާނުކުރާކަން ފާހަގައެ ނުކުރެވޭނެއެވެ.

72.އޭޕްރިލް މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު ދެފަރާތުގެ އަމަލުން އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމާއިއެކު، ކުރީގެ ދައްކަންޖެހޭ އިތުރުޖާގައި ވަޤުތުގައިވެސް ނުދީ ރަނގަޅުގައި، އެ މަހުގެ ކުއްލި ގެވެރިފަރާތުން ދެއްކި ދިނުމަށް ކުއްޔަށްދިނީ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބާރުވަނީ ހަމައެއް އޮތްކަން އަދާނުކުރާކަން ފާހަގައެއްނުކުރެވޭނެއެވެ.

73.މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަކަށް ނަޒަރުކުރާއިރު، ކުއްޔަށްދިނު ފަރާތުން، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ކުއްޔަށްދިނު ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ، 2 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ އެޑްވާންސް ނަގާފައި ދިއްމުން ދެނެގަނެފައި، މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެ އެއްވެސް ދޭތެރެއިން ނުވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ބޭނުންކުރަ 2 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ އެޑްވާންސް ނެގުން މި މައްސަލައިގައި ދިފާޢުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް ދެބަސްވުމެއް ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

74.ބޭނުންކުރަ ގޮތަށް ކުއްޔަށްދިނު ފަރާތުން 2 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ އެޑްވާންސް ނެގުން ދިފާޢުގެ ގޮތުން، އެއްބަސްވުމާއި އެ ފަރާތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ހިތްވަރުދިނުމެއް، އެއީ ޤަވާޢިދު އޭޕްރިލް މަހުގެ ކުރީގެ އިތުރުޖާގެ އެފަދަ ބަދަލުގައި ދައްކަންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ. ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާތަކާއި ވަރަށް ފަރާތުގައި އެ ދެފަރާތުގެ، އެއީ ޤަވާޢިދުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ބަލާފައި ހުކުމްގެ ކަމެއް އެހެނަސް ރަނގަޅު.

ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުޠުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ބޭނުންކުރަ ދެބަސްވު ވަނަ ސާބިތު ބަރާބަރުވެއެވެ.

75.ކޮންޓްރެކްޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"23. (ހ) ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިއަކު އެ ކޮންޓްރެކްޓަކާ ޚިލާފު އަމަލެއް ކޮށްފިނަމަ، އެއަމަލެއް ކުރުމުން ލިބުނު ގެއްލުމަކަށް އެއަމަލުކުރި މީހަކު، ބަދަލުދޭން ޖެހޭނެއެވެ.

(ށ) މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުން ބަދަލުދޭން ޖެހޭނީ ގެއްލުމަށެވެ:

(1)ކޮންޓްރެކްޓު ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ސީދާ ލިބޭ ގެއްލުން.

(2)އެފަދަ ޚިލާފު އަމަލެއް ކުރުމުން ލިބިދާނެކަން ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިންނަށް އެނގިފައިވާ ގެއްލުން."

މިފަދައިންނެވެ.

76.މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، ނޯޓިސް ނުދިނުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ހަޤީޤީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރުމުގެ ހައްޤު ގޭގެ ވެރިފަރާތަށް އޮތެވެ. މިސާލަކަށް، އެބައިން އެހެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ނުދެވުނުނަމަ، އެ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެކަމުގައި އަހަރެން ދެކެމެވެ. ނަމަވެސް، އެ ހައްޤު ހޯދުމަށް އެދިގެން ދައުވާކޮށްފައިވާކަން އަހަރެންނަކަށް ފާހަގައެއް ނުކުރެވެއެވެ.

77.ގޭގެ ވެރިފަރާތުން، އެޕްރީލް މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު ކުއްޔަށް ދިން ތަން އަނބުރާ ހަވާލުވެ، އެ ފަރާތުގެ ހިމާޔަތުގެ ދަށުގައި [illegible] ގޮތުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ހައްޤު، ގޭގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible]

78.އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ކޮންޓްރެކްޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible][7] [illegible]

---

[7] [2021] SC 52

ފާހަގަކުރި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދަކީ، މި ގެއްލުން ފޫބައްދައިދިނުންކަމުގެ. އިނާމެއް ދިނުމެއް ނޫންކަމުގެ. އަދި އަދަބެއް ދިނުމެއް ނޫންކަމުގެ.

79. ޤާނޫނީ ހަމައިން ބެއްލަސް، އަޚްލާޤުގެ ހަމައިން ބެއްލަސް އަދި ބުއްދީގެ ހަމައިން ބެއްލަސް އެޕްރީލް މަހުގެ ކުރި އިންޗަރޖް ޕްރިވިލެޖް ދައްކަންޖެހޭކަމަށް [illegible] [illegible] ނުފެނެއެވެ.

80. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، އެޕްރީލް މަހުގެ ކުރި އިންޗަރޖް ޕްރިވިލެޖް [illegible] ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށްބުނެ، އިންޗަރޖް ޕްރިވިލެޖް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވެވެއެވެ.

ނިންމުން ފާސްކުރުން

81. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދެވުނު ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގައި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] [illegible] އިންޗަރޖް ޕްރިވިލެޖް [illegible]، މުވައްޒަފު [illegible] [illegible] -/200,000ރ. (ދުއިލައްކަ ރުފިޔާ) ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ނިންމަން ފާސްވިއެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] ހުސައިނުގެ ރައުޔު

82. ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް ޝާހިދުގެ ރައުޔު

83. ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން

84. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[8] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޚަސްމުންނަށް ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނެ ތާރީޚަކީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޚަސްމުންނާ ހަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ.[9] އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ އަށް ބިނާކޮށްގެން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިދާނެއެވެ.[10]

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 254/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އެޕްރިލް މަހުގެ ކުރީގެ ގޮތުގައި [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް، [illegible] 200,000/-ރ (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) ދޭންޖެހޭނެކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް [illegible]

(ރިޔާސަތު)